

Voorwoord

Een arboretum of bomentuin is een verzameling van levende bomen en struiken in een tuin of een park. Het woord arboretum stamt van het Latijnse 'arbor', boom.

Op begraafplaats De Wissel in Dronten zijn in de loop der jaren veel verschillende soorten bomen aangeplant. Geen gewone bomen, maar soorten die niet of nauwelijks aanwezig zijn in de gemeente. Een soort van arboretum dus. We willen een ieder graag kennis laten maken met deze soms bijzondere bomen. Vandaar dat we voor begraafplaats De Wissel een aparte bomenroute hebben samengesteld en hiervoor dit boekje met informatie en foto's hebben uitgegeven.

Met dit boekje, de paaltjes met cijfers bij de bomen en de QR-codes die verwijzen naar een website, wordt een ieder die hier belangstelling voor heeft meegenomen in de wondere wereld van het bomenrijk. Veel wandelplezier.

Gewone Acacia

De hoofdas op de begraafplaats wordt begeleid door deze sierlijke soort van de Acacia. Deze boom behoort tot de vlinderbloemigen. De bomen bloeien in juni en de bloemen van deze cultivar zitten in compactere trossen bijeen dan bij de soort. Als de Acacia bloeit ruikt het heerlijk op de begraafplaats.

Weetje: De nectar van de bloemen kan 35 tot 59% suiker bevatten, waardoor de boom veel bijen lokt. De Acaciahoning is vloeibaar en geurig.

Japanse Zelkova

De Zelkova is een van oorsprong Aziatische boom uit de iepenfamilie. De boom heeft een losse brede en halfopen kroon. De stam is meestal laag vertakt met meerdere stevige hoofdtakken. Het donkergroene blad, dat in de herfst in verschillende rode en oranje tinten verkleurd, geeft de boom een mooie sierwaarde.

De Zelkova heeft een groot gebied waarin hij voorkomt. De soort is in Nederland in cultuur gebracht door de grootmeester in botanie en arts Philipp Franz Von Siebold (1796-1866).

Weetje: Veel Japanse tempels zijn van het hout van Zelkova gemaakt.

Rode Acacia

De Rode Acacia is een boom die geënt is op een hoogte van ongeveer 2 meter. Door deze enting is de boom goed toepasbaar, ondanks dat hij snel groeit. Het jong uitlopende blad is bruin tot bronskleurig. 'Casque Rouge' is een selectie met een mooie donkerroze bloeiwijze.

Weetje: Acacia kom je nu veel tegen in Frankrijk en Oost-Europa (Polen, Slowakije, Hongarije). Acaciahout wordt veel toegepast als duurzame houtsoort voor tuinmeubels.

(Elsbladige) Lijsterbes

Deze Lijsterbes is in 1990 op de begraafplaats aangeplant. Volgens kenners is dit exemplaar één van de grootste van Nederland. In Europa groeit de Elsbladige Lijsterbes uit tot een hoogte van circa 8 tot 10 meter. Sinds 1892 komt deze boom ook in Europa voor. De bloei is zeer aantrekkelijk voor bijen en vlinders. Na de bloei in het voorjaar vormen zich de bessen. In het begin zijn de bessen groen/geel, later verkleuren ze naar rose/rood. In combinatie met de mooie herfstkleuren geeft dat een mooie sierwaarde aan de boom.

Weetje: Lijsterbessen worden gegeten door onder andere vogels. Vaak blijven de bessen lang aan de boom hangen, omdat ze liever iets anders eten.

Grote Trompetboom

De Trompetboom is een middelgrote boom met een breed spreidende, ronde kroon die van nature in het zuidoosten van de Verenigde Staten voorkomt. De kroon is grillig en heeft een lage vertakking waardoor de stam meestal vrij kort is.

Weetje: Het toegespitste en geheel gaafrandige, hartvormige blad verschijnt laat in het voorjaar en valt relatief vroeg af (vandaar de volksnaam ambtenarenboom).

Katsuraboom, Koekjes- of Hartjesboom

De Katsuraboom is vaak een meerstammige boom met een ovale, later breder wordende en uiteindelijk ronde kroonvorm. Deze kroon is dicht vertakt en heeft aan de uiteinden veel dunne twijgen.

Ondanks dat de Katsuraboom hier niet heel hoog wordt (12 meter), is deze boom in China één van de grootste inheemse bomen.

Daar komen exemplaren voor van 40 meter hoog en een stamdoorsnede van 4,5 meter. De bloemen van deze boom vallen niet echt op in het voorjaar. De boom kan snel vorstschade oplopen wat zich overigens wel weer herstelt.

Weetje: Het afvallende blad van de Katsuraboom geurt opvallend naar versgebakken koekjes of brood.

Mounth Tabor Eik

De Mount Tabor Eik is een zeldzame half wintergroene Eik met een aanvankelijk ovale, later breed ovale kroon. De oude bast van de boom is donker grijsbruin en opvallend diep gegroefd. De eikels zijn opvallend groot, circa 4 cm.

Weetje: De Mounth Tabor Eik groeit voornamelijk rond het Middellandse Zeegebied. In Arabische dorpen worden infusies(aftreksel) van eikenblad en eikel gebruikt tegen haaruitval, bloeddrukverlaging en genezing van ooginfecties. De oudste in Israël bekende boom is 500 jaar oud.

Boomhazelaar of Turkse Hazelaar

De Boomhazelaar is een gezonde boom die weinig last heeft van ziektes. De boom vormt een rechte doorgaande stam met vaak een breed kegelvormige kroon. De stam krijgt op jeugdige leeftijd al een ruwe kurkachtige schors. Ook takken zijn voorzien van een zachte kurkbast. Door de vorming van kurkachtige bast lijkt de boom al veel ouder. De vruchten van de boom zijn gebundeld in grillige vruchtomhulsels. De hazelnoten zijn prima eetbaar, alleen een beetje klein.

Weetje: De Boomhazelaar produceert elk jaar vruchten in de maand oktober. De smaak van de noot van de boomhazelaar lijkt op die van de noot van de hazelaar. Het kleine formaat en de 3 millimeter dikke schaal maakt de noot echter weinig interessant voor de commerciële teelt.

Meidoorn

Deze Meidoorn vormt een kleine boom met een hoogte tot 7 meter. Een leuke boom voor parken, straten en kleine tuinen. De boom is op zijn mooist wanneer in het voorjaar het glimmend donkergroene blad als achtergrond dient voor de witte bloemen.

Weetje: Het geslacht *Crataegus* omvat wereldwijd enkele honderden soorten, waarvan drie van nature in de Benelux voorkomen. Vroeger werd de meidoorn ook als medicijn gebruikt tegen een te hoge bloeddruk en te hoog cholesterol gehalte.

Beverboom of Valse Tulpenboom

De Beverboom heeft in het begin een mooie recht opgaande kroon die gesloten is. Naarmate de boom ouder wordt gaan de takken doorhangen en wordt de kroon breder. Een mooie boom met grote bloemen en een opvallende vruchtzetting. Na de bloei verschijnen donkerrode zaaddozen. Bij rijping komen de rozerode zaden naar buiten die lijken op smarties.

Weetje: Een zaadje van de Beverboom dat naar schatting 2000 jaar oud was, werd gevonden in een kuil in het oude bronstijddorp Asada. De archeologen plantten het zaadje met de gedachte dat het waarschijnlijk niet zou groeien, maar ze hadden het mis. Er groeide een boom uit. In tegenstelling tot andere Magnoliabomen had deze oerboom 7 of 8 bloemblaadjes op zijn bloesems in plaats van zes.

Perzisch IJzerhout

De boom Perzisch IJzerhout kan 5 tot 7 meter hoog worden. De bloemen zijn circa 2 cm groot en vallen op door de felrode helmknoppen. Ze bloeien in de periode februari - maart. Na de bloei volgen de circa 1 cm grote gehoornde bruine vruchten. Het zijn vooral oudere exemplaren die bloeien. Belangrijkste sierwaarde van de boom is de herfstverkleuring in rood, geel en purpertinten.

Weetje: De naam Perzisch IJzerhout verwijst naar haar oorsprongsgebied. Behalve in het Kaspisch regenwoud in Noord-Iran, komt de soort van nature voor in aangrenzend Azerbeidzjan. De selectie 'Vanessa' is genoemd naar de wetenschappelijke naam van het geslacht van de vlinder *Atalanta*. Mogelijk geïnspireerd door de fraaie oranje tekening van deze vlinder wat lijkt op het blad van deze boom.

Scharlaken Eik

De Scharlaken Eik is een snelgroeiende middelgrote boom. De boom kan een hoogte bereiken van 30 meter. In de herfst doet de boom zijn naam eer aan. Coccinea betekent namelijk herfstkleur. De boom verkleurt dan naar diep scharlakenrood, een prachtig gezicht. Eenmaal bruin verkleurd blijft het blad tot halverwege de winter aan de boom hangen.

Weetje: De eikels van de Scharlaken Eik zijn in de herfst van het tweede jaar na de bestuiving rijp. De kern van de eikels smaakt zeer bitter.

Bruine Beuk

Deze variëteit van de Bruine Beuk heeft een breed ovale tot ronde kroon en rode tot roodbruine bladeren. De boom kan uiteindelijk een hoogte en breedte van 25 tot 30 meter bereiken.

Weetje: De woorden "beuk" en "boek" zijn mogelijk verwant, omdat door de Germanen in runenschrift op beukenhouten panelen werd geschreven. In de vroege dagen van de boekdrukkunst werden bovendien letters en houtsnedes vervaardigd uit het beukenhout dat gemakkelijk te bewerken is. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de woorden 'beuk' en 'boek' nauw aan elkaar verwant zijn.

Valse Tulpenboom of Beverboom

Deze Beverboom is een wintergroene Magnolia die in de landen rond de Middellandse Zee kan uitgroeien tot circa 30 meter hoogte. De opvallend grote, schotelvormige bloemen zijn crèmewit met donkerpaarse meeldraden. Ze geuren sterk en aangenaam. De boom bloeit van juni tot september.

Weetje: De bloembouw van Magnolia's komt overeen met die van de oudst bekende fossiele bloemen en duidt erop dat de oorsprong van de groep in de buurt van de eerste bloemplanten moet liggen. Het geslacht moet dus al heel lang geleden ontstaan zijn.

Wintergroene Eik

Dit is een wintergroene Eik met een hoogte van 8 tot 10 meter. De groeiwijze is opgaand, later breed spreidend. Jonge twijgen van de boom zijn bleekgeel en viltig behaard. Aan de bovenzijde is het blad donkergroen, aan de onderzijde grijs.

Weetje: Deze wintergroene Eik, die ook bekend staat als 'Oostenrijkse Eik', is een kruising tussen onze inlandse zomereik (*Quercus robur*) en de steeneik (*Quercus ilex*) die in de winter zijn blad behoudt. De kruising is voor 1780 ontstaan in Engeland in de kwekerij van Spencer Turner in Essex.

Zwarte Noot

De Zwarte Noot is een grote boom die in uitzonderlijke gevallen 250 jaar oud en 50 meter hoog kan worden. De oude stam kleurt zeer donker en heeft diepe groeven. De schaal van de noot is zwartbruin en de kern is zeer smakelijk.

Weetje: De kogelronde vruchten (doorsnede 4 tot 5 cm) van de Zwarte Noot staan vaak in 2 à 3 stuks bijeen. Het vruchtomhulsel is ruw en verspreidt een kenmerkende zeeplucht. De boom is een belangrijke houtproducent voor onder andere meubels. De kern van het hout wordt gebruikt in de bakkerij en bij het bereiden van spijzen.

Zuileik

Deze zuileik is een van de beste zuilvormige eikensoorten die er bestaat. De boom verdraagt verharding goed, waardoor het een perfecte boom is voor smalle lanen en straten. De boom vormt een gesloten zuilvorm die later smal piramidaal wordt, maar steeds goed gesloten blijft. De hoogte van de boom is circa 10 tot 15 meter en de breedte 3 tot 5 meter.

Weetje: *Quercus robur 'Fastigiata Koster' is een selectie uit Quercus robur 'Fastigiata'. De échte Kosterboom is door de Boskoopse kweker Koster geselecteerd en wordt veredeld voor het enige juiste resultaat. De veredeling zorgt tevens voor het grootste probleem bij deze eik. De vergroeiing gaat niet altijd even goed, waardoor de boom van zijn onderstam afbreekt.*

Atlas Ceder

Deze Ceder is afkomstig uit de tuin van Dirk Wassenaar, een inwoner van Dronten. Hij heeft deze boom aan de gemeente geschonken. De stam van de boom is eerst grijs en glad, maar wordt bij oude bomen ruwer. De schors laat bij oudere bomen in kleine plaatjes los, waardoor de roodbruine bast zichtbaar wordt. Vooral aan jonge scheuten van de boom zijn de naalden opvallend grijsblauw. In de herfst verschijnen de opstaande kegels. Jonge kegels zijn groen, maar deze kleuren later paarsbruin tot bruin.

Weetje: Het hout van de Ceder is bijzonder. Het scheurt namelijk niet, het krimpt niet en het bevat aromatische olie. Het hout van de Ceder heeft zijn grootste bekendheid verworven als bouw materiaal voor de tempel van koning Salomo. Het hout wordt tegenwoordig veelvuldig gebruikt in sauna's en stoombaden, omdat het vrijwel geen warmte opneemt.

Honingboom

De oude Latijnse naamgeving van de Honingboom is *Sophora japonica*. Deze boom begint pas op latere leeftijd rijk te bloeien. Eenmaal in volle bloei is de gehele boom bedekt met een overdaad aan roomwitte bloemen. In warme zomers bloeit de boom rijker dan in koelere zomers.

Weetje: Als de Honingboom bloeit wordt hij door onder andere grote hoeveelheden bijen en hommels bezocht. De insecten zuigen zich zo vol met nectar, dat ze soms enige tijd nodig hebben voordat ze weer kunnen vliegen.

Rode Trompetboom

Deze Rode Trompetboom is een cultivar van de Grote Trompetboom. De boom komt van oorsprong uit Engeland. Het is een boom met opvallende grote hartvormige bladeren die purperrood tot donkerpaars uitlopen en daarna donkergroen kleuren.

Weetje: De bloemen van de Rode Trompetboom zijn kleiner dan die van de gewone soort, maar talrijker. In de herfst krijgt de 'Purpurea' lange peulvruchten die tot ver in de winter blijven hangen. Dit geeft de boom een mooi wintersilhouet.

Tupeloboom

Van nature groeit deze Tupeloboom op moerassige plaatsen, maar je komt de boom ook in berggebieden tegen. In 1739 werd de Tupeloboom al geïntroduceerd in Engeland, pas veel later is de boom ook toegepast in de rest van Europa. Het is de herfstkleur waardoor de boom zich zo geliefd heeft gemaakt. In het najaar tooit de boom zich uitzonderlijk mooi in donkerrode, oranje en soms gele tinten. De kleur is daarbij afhankelijk van de grondsoort.

Weetje: De bloemen van de Tupeloboom zijn zeer interessant voor vlinders en bijen (de nectar en de honing). De vogels zijn gek op de bessen.

Netelboom

De Netelboom wordt weinig toegepast in Nederland. De kroon van de boom is rond tot schermvormig. Het hout van de Netelboom wordt verwerkt in goedkope meubels en als brandhout. Het hout is taai, maar gevoelig voor rot en aantasting door insecten. Volwassen exemplaren van de Netelboom kunnen hoger dan 20 meter worden. De boom groeit met sierlijk overhangende takken.

Weetje: Het hout van de Netelboom is waardevol en de jonge, buigzame twijgen werden vroeger als zweep gebruikt. Vandaar dat de boom ook wel 'zweepboom' wordt genoemd.

Rode Dadel

Deze kleine tot middelgrote bladverliezende Rode Dadel heeft een groot verspreidingsgebied waarin hij voorkomt. Waarschijnlijk komt dat doordat de bessen van de boom eetbaar zijn voor mensen en het blad voor het vee. De oorsprong van deze boom ligt in China, maar door de handel is het verspreidingsgebied erg vergroot. De Rode Dadel heeft een ronde halfopen kroon tot circa 10 meter hoogte. Vooral de zig-zag vormige takken zijn duidelijke kenmerken van deze boom.

Weetje: De gele bloemen van de Rode Dadel zitten in bundels aan de boom in april/mei. Na de bloei volgen de eetbare steenvruchten. Dat wil zeggen: een harde pit die in de kern van de vrucht zit.

Witte paardenkastanje

Deze paardenkastanje is een nazaat van de Anne Frankboom. De boom die Anne Frank beschreef in haar dagboek dat ze bijhield toen ze tijdens de Tweede Wereldoorlog ondergedoken zat in het achterhuis aan de Keizergracht 188 te Amsterdam. Op 13 mei 1944 schrijft ze: "Onze kastanjeboom staat van onder tot boven in volle bloei. Hij is vol met bladeren en veel mooier als vorig jaar". De bladeren van de Paardenkastanje zijn handvormig en hebben een lange bladsteel. Als de bladeren in het najaar van de boom vallen laten ze een bijzonder litteken achter in de vorm van een hoefijzer. In mei/juni bloeit de boom met witte kaarsen van bloemen. In het najaar heeft de boom mooie glimmende vruchten verpakt in een omhulsel met stompe stekels.

Weetje: De bladeren van de paardenkastanje zijn niet eetbaar en zelfs een beetje giftig. Bestanddelen van de bladeren worden wel veel gebruikt in zalfjes. Ze bevorderen namelijk de bloedsomloop.

Krentenboompje

Het Krentenboompje groeit vanuit struikvorm uit tot een kleine boom (6 tot 7 meter). Het wintersilhouet van het Krentenboompje valt op door de breed vaasvormige kroon en fijne vertakking. In de herfst verkleuren de takken van de boom naar purper. De witte bloemen staan in grote losse, overhangende bloemtrossen. De bessen verschijnen vanaf eind juli en kleuren van purperrood naar zwart. Ze zijn 1 cm groot en goed eetbaar met een zoete smaak.

Weetje: De bessen van alle Amelanchier soorten en cultivars zijn eetbaar. De sappige bessen bevatten veel vitamine A en worden verwerkt in onder andere sappen, jam en wijn. De bessen worden ook vaak gedroogd, waardoor ze het uiterlijk krijgen van een krent. Deze 'krenten' kunnen een bestanddeel vormen van compote of gebak en soms als vervanger van gewone krenten.

Gezaagbladige Eik

In Nederland groeit deze Eik uit tot een hoogte van 6 tot 12 meter. Aan de slank blijvende stam verschijnt een zeer dichte vertakking van takken. Het op Tamme kastanje gelijkende blad is mat glanzend en donkergroen. Deze Eik houdt zijn blad lang vast, soms zelfs tot in het voorjaar.

Weetje: Deze boom is traag groeiend en houdt van kalkrijke grond. De Gezaagbladige Eik komt oorspronkelijk voor in Korea, Japan, China en de Himalaya. In het oosten van Noord-Amerika is de boom veel aangeplant (vooral om in het wild levende dieren de eikels als voedsel ter beschikking te stellen) en is daar gedeeltelijk ingeburgerd. In Midden-Europa daarentegen is de soort slechts zelden in grote tuinen en verzamelingen te zien.

Vruchtloze Witte Moerbeï

De Moerbeï is al sinds de oudheid in Aziatische en Zuid-Europese landen in cultuur. Deze boom heet Fruiless, wat betekent dat de boom nagenoeg geen vruchten draagt. Mochten er toch vruchtjes verschijnen, dan verdrogen deze vrijwel direct. De Moerbeï wordt ook wel eens toegepast als dakvorm in plaats van een Plataan. De boom heeft een aantal voordelen ten opzichte van de Plataan. De boom is makkelijker in het onderhoud, het blad glanst meer en bevat minder stof en de boom heeft minder last van wortelopdruk.

Weetje: De Witte Moerbeï heeft vroeger een belangrijke rol in de zijderupsenteelt gespeeld. Vooral de struikvormige *Morus alba* var. *multicaulis* is in China al eeuwen in cultuur als voedsel voor de zijderups. Deze rups bouwt van die fraaie coconnen waar de zijdedraad uit gewonnen wordt. De variëteit naam *multicaulis* betekent 'met veel stengels' en slaat dus op de struikvorm.

Gele Kornoelje

De Gele Kornoelje bloeit opvallend in de winterperiode, ruim voor het blad verschijnt. De boom is dan geheel bedekt met gele bloemen die in kleine, bolronde schermen zitten.

Weetje: De bladeren van de Gele Kornoelje zijn enkelvoudig en gemakkelijk te herkennen. Je kunt een blad in twee helften verdelen die dan aan elkaar blijven hangen door de elastische houtvaten.

Tulpenboom

De snelgroeiende Tulpenboom heeft een kegelvormige kroon. De boom heeft groen blad en krijgt gele tulpvormige bloemen. De tulpvormige bloemen verschijnen nadat het blad is uitgelopen. De bloemen zijn circa 4 cm lang en 6 cm breed, hebben een groene buitenkant en een geel met oranje binnenkant. Je moet goed kijken wil je zien dat de boom bloeit.

Weetje: Het hout van de Tulpenboom is sterk en buigzaam, eerst vrij zacht en later steeds harder. Het hout wordt gebruikt voor muziekinstrumenten, draaiwerk, lambrisering, meubels etc. Het dunnere hout wordt gebruikt voor potloden, lucifers en houtwol voor in de duurdere wijnkisten. Het kostbare black poplar-hout krimpt niet en wordt daarom veel gebruikt in muziekinstrumenten, zoals piano's en vleugels, en voor de klankkasten van de wereldberoemde Fender-elektrische gitaren.

Hollandse Linde

U staat hierbij het millennium monument. Deze Hollandse Lindebomen zijn aangeboden door de stad Amsterdam, de 11 provincies en de aangrenzende gemeenten Kampen, Elburg en Harderwijk. De bomen stonden eerst aan de Ankerstraat en hebben later hun definitieve plaats hier gekregen. Het monument is opgedragen aan allen die een bijdrage hebben geleverd aan de samenleving van Biddinghuizen, Dronten en Swifterbant.

De boom is uitstekend geschikt als vormboom en werd vroeger veel gebruikt als schaduwboom/leiboom bij boerderijen. De Hollandse linde is een oude kruising van de twee belangrijkste Europese linden: *Tilia cordata* x *Tilia platyphyllos*. De boom kan uitgroeien tot een hele grote boom van 35 meter hoog.

Weetje: Het hout van de Hollandse Linde is licht van kleur en is goed te bewerken. Het hout wordt ook vaak gebruikt om beelden van te maken, omdat het zulke mooie eigenschappen heeft.

